

Prolog

19. a 20. století

Z rodu tkalců beskydských

V otcovské moravské větvi rodiny Michala Tučného byste narazili v dávných dobách na tkalce. Posledním byl pradědeček Petr Tučný z Frenštátu pod Radhoštěm. Namluvil si v tomto městě krásnou dívku Viktorii, také z tkalcovské rodiny. Když se vzali, život neměli jednoduchý, kolikrát třeli bídu s nouzí, ale hlavně Viktorčina optimistická a kurážná povaha pomohla rodině překonat všechny svízele. A taky dobře vychovat děti – včetně syna Jana, Michalova dědečka.

Janovi Tučnému se na samém počátku první světové války, v červenci 1914, narodil syn Vítězslav.

Víta, který jevil výtvarné nadání, našel své životní poslání v grafice. A životní partnerku v dívce jménem Dagmar. Tu v budoucnu čekala úspěšná kariéra kunsthistoričky. Věnovala se hlavně tapisériím, gobelínům a porcelánu. Její odborné práce pronikly i do zahraničí.

Vzali se a měli dva syny... Víta a Michala. Bůh jim dopřál dlouhý život, odešli až na sklonku 20. století. Bůh je měl rád. Povolal si je k sobě jen nedlouho předtím, než by museli zažít bolest největší – předčasnou smrt vlastního dítěte, syna Michala.

1944

První byl Vítek

Vítězslavovi Tučnému a jeho ženě Dagmar se narodil syn Vít v předposledním válečném roce. Mladá paní s ním prožila nelehké těhotenství plné obav, zda potomek bude v pořádku. Těžký porod také přispěl k tomu, že se z Vítka stalo nekriticky opečovávané, přehnaně hlídané a hýčkané dítě. Už brzy bohužel na úkor mladšího bratra Michala. Matčin silný příklon k prvorozenému synovi se příliš nezměnil po celý její život.

DĚTSTVÍ

1947/leden

Holešovický rodák

Michal Tučný se narodil v sobotu 11. ledna 1947 v sedmém pražském obvodě – v Holešovicích. Vyrůstal v rodině hodně zaměstnaných lidí.

Když v pozdních letech vzpomínal na rodiče, nacházel mnoho cenného na výchově, kterou mu v rámci svých možností poskytli.

„Nikdy mi v ničem nebránili. Ani bráchovi. Dali nám spoustu dobrého, hlavně takový všeobecný rozhled, což je, myslím, pro mladého člověka to nejdůležitější,“ zmínil Michal Tučný s vděčností rok před svou smrtí v rozhovoru pro Reflex.

1950

Bráchové v praxi

Michal rád vyprávěl, že zpíval, už když mu byly tři roky. A také se jednou pochlubil, že se učil kouřit už ve třech a půl letech. Samozřejmě že se starším bráchou Vítkem a kde jinde než na záchodě. Že své pokusy oba neutajili a dostali pořádný nářez, stejně nepomohlo. Michal o nějakých deset let později nikotinu podlehl nadobro a celý život patřil ke kuřákům přímo náruživým.

Ve škole zlobili oba, a hodně. Vítek se ale na rozdíl od Michala dobře učil, dostal se na gymnázium a nějaký čas, než u něj definitivně zvítězila muzika, studoval i vysokou školu pedagogickou.

Tradiční model vztahu starší bratr – vzor, ponoukatel k lumpárnám a pochybná autorita – a mladší bratr, nadšený obdivovatel, vykonavatel sourozeneckých nápadů i příjemce trestu za oba – zde fungoval po celé dětství beze zbytku, umocněný i matčíným nerovným vztahem k oběma bratrům.

1953

Dějinná úloha pedagogů a příbuzenstva

Hudbu Michal Tučný nasával od útlého věku seriózním kanálem – na Lidové konzervatoři. Tam už se projevilo jeho přirozené hudební nadání. Jakoukoliv melodii si lehce, rychle a dobře zapamatoval. Tím trochu kompenzoval jisté problémy se čtením notového zápisu a nechuť k hudební teorii.

Od šesti let rodiče Michala posílali na hodiny píána a také do sborového zpěvu. Popravdě řečeno, stálo je to dosti úsilí, protože chlapečka kolektivní pěni ani bíločerná klaviatura moc nepřitahovala – na rozdíl od banja nebo otcovy kytary, která se neustále někde doma povalovala. Líbily se mu i bicí, ale ty byly nedosažitelné. A tak si jednou koupil alespoň rumba koule. Obdivoval i dechaře, klarinet a trumpetu.

„Moje úplné hudební začátky ovlivnil tramping. Táta byl tramp, hrál na kytaru, já jezdil s bráchou na čundry. V Řevnicích, kde jsme měli chatu, byla bezvadná trampská osada Whitestar. Já hrál všelijaký ty Niagáry, Ascalony. Nikdy jsem nebyl dobrý kytarista, dodnes mi moje hraní stačí tak na to, abych se doprovázel v čundráckým pacifiku,“ zavzpomínal Michal v jednom z rozhovorů.

Svou vlastní budoucnost si ovšem tehdy představoval v bílém plášti. Jeho teta Ludmila byla lékařkou, odtud pramenilo jeho okouzlení touto profesí. Tehdy chodil do první nebo druhé třídy.

„Měl jsem s doktory pravděpodobně dobrý zkušenosti a už tenkrát se mi líbilo, když něco někdo umí dobře. Vlastně jsem měl s doktory dobrý zkušenosti vždycky, několikrát mi zachránili život.“

Velký význam – v obecnějším slova smyslu – měl pro něj dědeček z jižních Čech – matčin otec Josef Krch. Manželé Tuční u něj žili v bytě na Strossmayerově náměstí.

„To byla jednička. Byl můj pravý opak. Vysoký, štíhlý, sportovní typ – kdysi vesloval za Slavii,“ vyprávěl Michal. „Vodil nás s bráchou po Praze, vypravoval nám o ní, vodil nás do muzeí. Byl to i velký koumák, vyráběl dvoulampovky.“ (rádia – pozn. aut.)

Dědeček Josef zasel do dětských duší bratrů Tučných i semínko cestovatelské a tulácké.

„Moc rád četl cestopisy Havelky a Zikmunda a pak nám to vyprávěl. No, a když vyčerpal všechna fakta z knížek, tak si to ostatní začal vymyšlet. Vyprávěl fantastický příběh o Africe.“

Až v posledních letech života došel Michal k zvláštnímu poznání o tomto dědečkovi: „Odkázal mi to, co je pro mě nejdůležitější – pocit domova v jižních Čechách.“

Druhý děda Jan, ten z otcovy strany, žil v brněnské čtvrti Husovice. Manželé Tuční s oběma kluky u něj bydleli dva roky, když tu táta učil na grafické průmyslovce. Máma v té době dálkově studovala.

Když školu dokončila, vrátili se všichni do Prahy. Důvodem byla matčina profese kunsthistoričky, pro kterou hlavní město skýtalo lepší perspektivu. A paní Tučná ji také dokázala dobře využít.

Na tomto místě by měla také padnout zmínka o Michalovi Tučném coby sportovci. I když to jeho dospělý zjev popíral, v dětství prý relativně dost sportoval. Výborně plaval – a údajně už ve třech letech zásluhou dědy Krcha přeplaval Berounku. Pod jeho vlivem také jistou, byť nedlouhou dobu vesloval. Rovněž slušně lyžoval, málem se stal i lyžařským instruktorem. Vůbec mu prý nešel šplh.

O sportovci Michalu Tučném v letech zralých mi podala svědectví jeho dcera Michaela: „Máma ho občas vytáhla na lyže. Táta opravdu celý týden vzorně běžkoval a hrozně ho to bavilo. Byl v duši sportovec. Miloval fotbal, hrál za Amforu. Patřil k pravověrným slávistům. Mimo jiné i proto, že jeho dědeček Krch byl jením ze zakladatelů tohoto klubu. Být fanouškem Slavie bylo pro tátu věcí cti. Chodil ale také do hospody U houbaře v Holešovicích, kam přicházeli jenom spartáni, mezi nimi třeba slavný hráč Chovanec. Táta jako jediný slávista měl výsostné právo tam vůbec chodit. A samozřejmě se s nimi také hádat, na něj si netroufli.“

Jako ortodoxní slávista si Michal dokonce nechal na chalupě natřít kadibudku v barvách svého týmu – bílo-červeně.

Ale zpět do dětství. V raných školních letech měly na Michala Tučného silný vliv i knížky a filmy. Které nejmíc?

„Měl jsem moc rád verneovky a z filmů ty s Jeanem Maraisem.“

1960

Jazz s nosem na skle

Koncem padesátých a počátkem šedesátých let 20. století bývala pražská kavárna Vltava místem, kde se hrála výborná taneční a jazzová hudba. Zde, na konci Revoluční třídy, kousek od šumění skutečné Vltavy, se scházela tehdejší muzikantská špička. Je notoricky známé, že tu vystupoval s Orchestrem Jaroslava Maliny i hubeňoučký, sotva dvacetiletý nadšený mladíček Karel Gott.

Třináctiletý hošík Michal měl smůlu v tom, že slyšel vltavské hudební laskominy lehce přefiltrované okenními skly, neboť jako nezletilec nemohl být vpuštěn dovnitř. Tiskl ale na ně svůj nos s velikou dychtivostí.

1961

První kapela a publikum

Nevím, zda je možné takto nazvat uskupení, o jehož vzniku se Michal Tučný zmínil v rozhovoru pro týdeník Áčko:

„V osmé třídě jsme založili jakýsi školní orchestr. Bylo to něco na způsob, jak se kdo sešel. Buben, trubka a dvanáct kytar. Pouze jednou jsme zkoušeli v místním divadélku Radar. Bohužel bubeník na zkoušku nepřišel, takže z toho nic nebylo.“

S kapelou to sice nevyšlo, ale předtím i potom byla Michalova školní léta časem prvních sólových „vystoupení“ před vrstevníky. Vzpomíná jeho spolužák, publicista Michal Třeštík: „Den ze dne si opatřil banjo a stal se muzikantem. On to tak prožíval – najednou přestal být fotograf, přestal kreslit, přestali jsme chodit na výstavy – a byl muzikant. Třeba když jsme byli na lyžařském zájezdu, tak se přes den trápil, byl nemotorný a moc nelyžoval – to byl outsider. Pak přišel večer, on si sundal lyže, šťastný, a postavil se v jídelně před těch sto dětí a začal hrát na banjo, holky tleskaly a všichni chtěli: „Ještě!“ A on byl ochotný zpívat do ochraptění, protože tam najednou vítězil. Tam se mu to všechno vracelo.“

S banjem (a snad prý i zpěvem) se Michal Tučný v roce 1961 objevil v jazzové dixielandové kapele B-Sextet. Založil ji rok předtím basista Zdeněk Zavádil při Závodním klubu Benzina v Karlíně a vedl ji až do roku 1962, kdy odešel na vojnu.

